

Секція 1

ІСТОРИКО-КУЛЬТОРОЛОГІЧНІ ДИСЦИПЛІНИ: НОВІТНІЙ ЗМІСТ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ПРОУКРАЇНСЬКИХ ПОГЛЯДІВ

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ (НА ПРИКЛАДІ ПОДВИГУ ГЕРОЯ НЕБЕСНОЇ СОТНІ ЄВГЕНА КОТЛЯРА)

Бадєєва Людмила Іванівна

доцент кафедри українознавства ХНУРЕ

кандидат історичних наук, доцент, e-mail: liudmyla.badieieva@nure.ua

20 лютого 2024 р. виповнилось десять років з дня смерті Євгена Котляра, який загинув на Майдані в 2014 р. За Революцію 2013–2014 рр. віддали свої життя понад ста кращих громадян України. Революція Гідності стала найбільш масштабним протестом в новітній історії України, боротьбою українських патріотів за свої права і демократичний європейський вибір. Молоде покоління повинне знати свою історію, бути вдячними тим героям, які віддали найдорожче, що в них було – життя заради змін в країні, яку вони так любили.

Про Євгена Котляра знято два документальні фільми. Володимир Чистилін присвятив фільм «Герої не вмирають» [2] усім трьом харків'янам – Героям України. Активісти екологічної організації «Зелений фронт» зняли фільм «Герой України Євген Котляр» [3]. Батько Євгена – Микола Іванович – записав збірку спогадів рідних і друзів сина під назвою «Памяти Героя Евгения Котляра посвящается» [1].

Автор статті ставить за мету – проаналізувати риси характеру Євгена, поведінку та вчинки Героя, які можуть слугувати за приклад для наслідування та виховання молоді.

Про Євгена Миколайовича Котляра ми повинні згадувати не лише 21 листопада – в День гідності та свободи, 20 лютого – в День Героїв небесної сотні. Ми на заняттях згадуємо Євгена, коли мова заходить про випускників ХНУРЕ, про виховання особистості, про альтруїзм, небайдужість, громадянську позицію.

Життєвий шлях та подвиг Героя Небесної Сотні можуть слугувати за зразок, на який повинна орієнтуватися наша молодь. Народився Євген Миколайович 14 квітня 1980 р. в м. Харкові в родині інтелігентів. Сім'я приділяла значну увагу всебічному розвиткові дітей. Малий Євген ходив на фігурне катання та до музичної школи.

Юнак мав гарний музичний слух, розумівся на музиці, любив слухати класичну музику, найбільше йому подобався Бетховен, а ще фізично був міцним і дуже витривалим.

А ще хлопця відрізняла міцна воля. Незважаючи на отриману травму, грати на скрипці хлопчик не кинув. Зі слів Аеліти Єрмоленко, подруги Євгена Котляра: «Хоча Женя був високий, худорлявої статури, була одна особливість – неймовірна витривалість, що зовсім не притаманна таким людям. Його зріст був більше ніж 180 см, а важив він 60 кг, проте в походах тягав величезні рюкзаки за 100 кг і почувався чудово» [3].

Вважаємо, що великий вплив на формування Євгена як особистості відіграла його родина.

Уперше громадянську позицію Євген виявив разом з мамою, коли сім'я отримала квартиру в новобудові та переїхала туди жити. Робітники житлово-комунальної служби висадили біля будинку газон трави. ... На проїжджій дорозі в дощову погоду збиралася величезна калюжа. ... Декілька водіїв проявили «вигадливість»: намагаючись об'їхати калюжу, заїхали на газон, затоптуючи та вириваючи міцними шинами коліс разом із землею, яка розм'якла від сильної зливи дощу, коріння молодої зеленої трави. ... Але на захист природи та краси стала небайдужа сім'я Котлярів – Наталія Василівна та

син Євген. Вони непохитно стояли під дощем, закриваючи своїми мокрими тілами щойно засіяний зелений газон, доки загроза не минула [1, с. 5].

Після закінчення школи 1998 р. Євген вступив до Харківського державного технічного університету радіоелектроніки на факультет «Комп'ютерна інженерія та управління» на спеціальність «Комп'ютерні системи та мережі» на контрактну форму навчання.

Євген був дуже відповідальний та вимогливий, в першу чергу до себе. Він просто не міг залишатися байдужим та стояти осторонь від тих подій, які відбувалися в рідному місті. Він залучається до громадської діяльності – стає активістом екологічної організації «Зелений фронт». 2010 року патріотичні мешканці Харкова боролися проти вирубки дерев у Центральному парку відпочинку ім. Горького. Там він познайомився з багатьма цікавими людьми, волонтерами. Він був серед тих, хто будував барикади на захист дерев. А коли в парку виник табір захисників зелених насаджень, поселився у наметі, пильнуючи за збереженням дерев і вдень, і вночі.

Євген ніколи не ховався за спинами інших товаришів, був у перших лавах, готовим прийти на допомогу, а якщо треба – витримати удар першим. За ці якості, за його громадянську позицію, принциповість Євгена поважали, з його думкою рахувалися. Саме тут Герой здобув фах альпініста, проявив сміливість, мужність, готовність йти до кінця. Кадр із відео знімками про людину-птаха, яка сиділа на дереві, що пиляв лісоруб, облетів весь світ. Цим хоробрим юнаком був Євген Котляр.

2013 р. Євген з перших днів був серед учасників харківського Євромайдану. А після розгону студентів у Києві одразу поїхав до столиці. Не міг він спокійно спостерігати за тим, що відбувається в державі.

Записався до третьої сотні. Ночі проводив на Майдані – чергував на барикадах. За весь час перебування в Києві Євген декілька раз повертався до Харкова на кілька днів, бо вдома залишався тато. Востаннє Євген поїхав додому за декілька днів до «мирного наступу». А коли все почалося, то

повернувся вечірнім експресом, і в ніч з 18 на 19 лютого вже знову був на київському Євромайдані. Достовірно відомо, що останню в своєму житті ніч він провів на килимах у коридорі Мінагрополітики, разом із харків'янами, які приїхали на підмогу. Справа від Євгена спав Владислав Зубенко, патріот з Харкова, смертельно поранений того дня на вулиці Інститутській.

Існують декілька відео, на яких Євген щитом прикриває евакуацію як мінімум трьох товаришів.

Один із харківських побратимів бачив, як Є. Котляр виводив цілий ряд із пораненими, вже краще за інших орієнтуючись, у якому напрямку треба рухатись. І кожного разу повертався назад, у саме «пекло». Так вчинити могла лише дуже мужня та хоробра людина, в якій почуття громадянського обов'язку, відповідальність та відданість Батьківщині виявилися вищими за безпеку власного життя.

20.02.2014 р. о 9.55 безжалісний снайпер, який виконував наказ свого керівництва, через оптичний приціл вибрав наступну жертву – нею став Євген Котляр. Снайперська куля пройшла крізь шию на виліт. Юнак підскочив і, зробивши декілька кроків назад, упав, прикриваючись своїм жерстяним щитом. І тут друга куля в стегно наздогнала його знову. Машина швидкої допомоги зірвалася з місця, але доїхати до лікарні Євгену не судилося... Йому назавжди залишилось 33 роки.

Євген віддав своє життя за краще майбутнє. Зі слів Світлани Шкурат: «Женя до останнього вірив у те, що Харків буде щасливим, красивим, багатим містом, а Україна стане передовою європейською країною» [2].

Отже, Євген Котляр був патріотом, представником української нації з великої літери. На прикладі життєвого шляху Євгена, його громадянської позиції, небайдужості, відповідальності, патріотизму, готовності відстоювати свою думку та йти до кінця, а також подвигу, мужності Євгена та його відданості Батьківщині ми повинні виховувати сучасну молодь.

Список джерел

1. ДАХО, ф. 6560, оп. 1, спр. 1. Спогади рідних, знайомих та друзів про учасника Революції гідності, героя Небесної Сотні Євгена Котляра. URL: <http://archives.kh.gov.ua/wp-content/uploads/2015/03/> (дата звернення: 31.10.2021).
2. Герої не вмирають: документальний фільм. URL: <https://drive.google.com/file/d/19jcvuCGohppd6zn4JpsN5x29lrnyIYRB/view>
3. Герой України Євген Котляр: документальний фільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iU6Kjek4XdQ>.

КОЛЬОРИСТИКА В УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Бондаренко Наталя Сергіївна

викладач кафедри історії та мовознавства, УкрДУЗТ,

e-mail: nataliborki@ukr.net

У сучасній українській культурі кольоронайменування має особливе значення. Людину оточує світ кольорів. Багато людей рідко задумуються про те, як кольори впливають на їхню підсвідомість в повсякденному житті. Проте наукові дослідження про взаємодію кольорів із людською підсвідомістю підтверджують, що це важлива тема. Кольори є постійним супутником людини і мають вплив на її психічний стан на підсвідомому рівні [2].

Дослідження символіки кольору є актуальним напрямом у різних галузях знань, таких як психологія, культурологія, мовознавство, літературознавство, та інші. Це свідчить про міждисциплінарний характер цього явища. С. Якімова наголошує, що кольори в культурі можна розглядати як систему знаків і правил, які використовуються для шифрування, дешифрування, перенесення й зберігання інформації. Вона співвідносить ці кольорові коди з архетипічними образами, а зміни кольорів у різних сферах, таких як релігія, мистецтво, мода і